

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

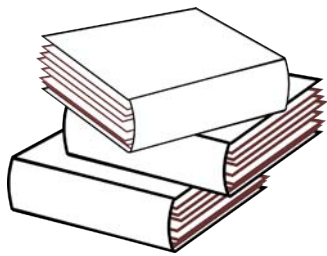
Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

Patologijos, teismo medicinos katedra

TEISMO MEDICINOS GRUPĖ

SKELETUOTŲ PALAIKŲ OSTEOSKOPINIAI TYRIMAI INDIVIDO AMŽIAUS NUSTATYMU

Darbo autorius. Gediminas GUMBIS, II kursas.

Darbo vadovas. Dokt. Rokas ŠIMAKAUSKAS, VU MF Biomedicinos mokslų institutas, Patologijos ir teismo medicinos katedra.

Darbo tikslas. 2023–2024 m. Valstybinėje teismo medicinos tarnyboje atliktų osteologinių tyrimų individo amžiaus nustatymui analizė aprašomosios statistikos metodais.

Darbo metodika. Analizuota nuasmeninta informacija apie nenustatytos tapatybės žmogaus palaikų osteologinius tyrimus, kurių metu taikyti kaulų apžiūros metodai amžiaus nustatymui. Aprašyti duomenys: mirties ir/ar palaikų radimo aplinkybės, osteologinio tyrimo užduotys, individo lytis, skeleto pažeidimų buvimas, pomirtinis intervalas, amžiaus nustatymo mirties metu rezultatai remiantis skirtingomis metodologijomis. Statistinė analizė atlikta naudojant Microsoft Excel ir IBM SPSS programas. Duomenų normalumui įvertinti naudotas Jarque–Bera testas, o duomenų sklaidai – F testas. Skirtumai laikyti statistiškai reikšmingais, kai $p < 0,05$.

Rezultatai. Surinkta informacija apie 50 individų osteologinių tyrimų, kurių metu taikyti osteoskopiniai metodai amžiaus nustatymui. 24 individai – vyrai, 2 individai – moterys, 24 individai – nežinomos lyties. 39 atvejais individų mirties aplinkybės nežinomos, iš jų 26 atvejais nustatytas pomirtinis intervalas viršijo 50 metų. 10 individų palaikai buvo apdegę, pomirtinis intervalas – iki 1 savaitės. 1 individo palaikai rasti vandens telkinyje. Be amžiaus nustatymo, 35 atvejais tirta individų lytis, 33 atvejais – palaikų skeletavimo laikas, 29 atvejais – palaikų rūšinė priklausomybė, 16 atvejų – kūno ilgis bei 5 atvejais – individų skaičius. 35 individų skeletai fragmentuoti. Taikyti osteoskopiniai tyrimo metodai individo amžiaus mirties metu nustatymui, vertinant: kaukolės skliauto siūlių sukaulėjimą išoriniame ir vidiniame paviršiuose – 7 kartus, kaukolės skliauto siūlių sukaulėjimą išoriniame paviršiuje – kartą, kaukolės skliauto siūlių sukaulėjimą vidiniame paviršiuje – 22 kartus, gaktikaulių sąvaržinių paviršių amžinius pokyčius – 16 kartų, šlaunikaulio artimojo galo akytosios medžiagos amžinius pokyčius – 27 kartus, žastikaulio akytosios medžiagos amžinius pokyčius – 19 kartų.

Kombinuotas metodas, vertinant kelių požymių stadijas, taikytas 24 kartus. Dantų kandomųjų paviršių nusidevėjimas taikytas atvejais, kuomet pomirtinis intervalas viršijo 50 metų, ir buvo vertintas 12 kartų. Dantų dygimas ir epifizijų sukaulėjimas vertinti atvejais, kuomet nebuvo galima amžiaus nustatyti kitais būdais: dantų dygimas vertintas 2 kartus, o epifizijų sukaulėjimas – 7 kartus. Vertinant atvejus, pagal tai, kiek metodų naudota, 4 metodai naudoti kartą, 3 metodai – 6 kartus, 2 metodai – 15 kartus, 1 metodas – 28 kartus. Lyginant naudotų metodų skaičių pagal tai, ar atvejo pomirtinis intervalas daugiau ar mažiau nei 50 metų, nustatyta, kad atvejams, kurių pomirtinis intervalas trumpesnis nei 50 metų, vidutiniškai taikyta 1,92 metodo, tuo tarpu atvejams, kurių pomirtinis intervalas ilgesnis nei 50, vidutiniškai taikyta 1,31 metodo ($p=0,007$, naudotas nepriklausomų imčių Mann–Whitney U testas). Lyginant naudotų metodų skaičių pagal palaikų fragmentaciją, nustatyta, kad nefragmentuotiems palaikams vidutiniškai taikyta 2,4 metodo, o fragmentuotiems palaikams vidutiniškai taikyta 1,26 metodo ($p<0,001$), naudotas nepriklausomų imčių Mann–Whitney U testas). Palyginti skirtingais metodais gauti amžiaus vertinimai, kuomet užteko duomenų tokiam palyginimui: kaukolės skliauto siūlių sukaulėjimo vertinimas išoriniame ir vidiniame paviršiuose ($48,36\pm 3,53$ metų) bei gaktikaulių sąvaržinių paviršių amžinių pokyčių vertinimas ($55,99\pm 9,21$ metų) – $p=0,028$, naudotas porinis, dvipusis Student'o t testas, kaukolės skliauto siūlių sukaulėjimo vertinimas išoriniame ir vidiniame paviršiuose ($47,84\pm 3,51$ metų) bei kombinuotas metodas ($57,44\pm 10,32$ metų) – $p=0,028$, naudotas porinis Wilcoxon'o kriterijus, gaktikaulių sąvaržinių paviršių amžinių pokyčių vertinimas ($56,59\pm 16,13$ metų) bei kombinuotas metodas ($58,22\pm 13,92$ metų) – $p=0,289$, naudotas porinis, dvipusis Student'o t testas.

Išvados. Osteoskopiniai metodai konkrečiu atveju pasirenkami atsižvelgiant į tai, kokie amžiniai pokyčiai gali būti įvertinti tiriamuose palaikuose. Atvejais, kuomet pomirtinis intervalas ilgesnis nei 50 metu ar kuomet palaikai fragmentuoti, taikyta mažiau metodų nei atvejais, kuomet pomirtinis intervalas trumpesnis nei 50 metų ar palaikai nefragmentuoti. Lyginant tris osteologinių amžiaus nustatymo metodų poras, dviejų porų rezultatai statistiškai reikšmingai skiriasi. Šie skirtumai rodo, kad reikalingi tolesni moksliniai tyrimai taikomų osteoskopinių metodų tikslumo didinimui.

Raktažodžiai. Osteoskopiniai tyrimai; amžiaus nustatymas; skeletuoti palaikai; kaulai.